

॥ १० ॥ यथावृत्तः यादृशाचारः ॥ ११ ॥ अनुगुप्तं अनुरक्षितारं हितोपदेशेनेति शेषः कर्त्तरिक्तः ब्रवीहीत्यवोचदितिसंबन्धः ॥ १२ ॥ रुचां प्रीतिं अन्यत्साम्रोऽन्यत्वैरं ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ परैति परामृशति पुष्करस्य कमलस्य ॥ १६ ॥ श्रद्धा इष्टोयमिति धीः ॥ १७ ॥ धार्यतां न विस्मर्त्तव्यं ॥ १८ ॥ उपासते उपास्ते प्रतीक्षते तृणैः स्तोकं अग्निमिव आत्मानं सहायसंपत्त्या संवर्धयन् एक एव शत्रूणां का

वैशंपायन उवाच तत उत्थाय विदुरं पांडवेयाः प्रत्यगृह्णन् पते सर्व एव ॥ तैः सत्कृतः सचताना जमीढो यथोचितं पांडुपुत्रान्समेयात् ॥ १० ॥ समाश्वस्तं विदुरं तेन र्षभास्ततो पृच्छन्नागमनाय हेतुं ॥ स चापितेभ्यो विस्तरतः शशंस यथावृत्तो धृतराष्ट्रो विकेयः ॥ ११ ॥ विदुर उवाच अवोचन्मां धृतराष्ट्रो नु गुप्तमजातशत्रो परिगृह्याभिपूज्य ॥ एवं गते समतामभ्युपेत्य पथ्यं तेषां मम चैव ब्रवीहि ॥ १२ ॥ मयाप्युक्तं यत् क्षमं कौरवाणां हितं पथ्यं धृतराष्ट्रस्य चैव ॥ तद्वै तस्मै न रुचामभ्युपैतिततश्चाहं क्षममन्यन्न मन्ये ॥ १३ ॥ परं श्रेयः पांडवेयामयोक्तं न मे तच्च श्रुतवानां विकेयः ॥ यथा तुरस्येव हि पथ्यमन्नं न रोचते स्मास्यत दुच्यमानं ॥ १४ ॥ न श्रेयसे नीयतेऽजातशत्रोस्त्रीश्रोत्रियस्येव गृहे प्रदुष्टा ॥ ध्रुवं न रोचेद्भरतर्षभस्य पतिः कुमार्या इव षष्टिवर्षः ॥ १५ ॥ ध्रुवं विना शो नृपकौरवाणां न वै श्रेयो धृतराष्ट्रः परैति ॥ यथा च पर्णे पुष्करस्यावसिक्तं जलं न तिष्ठेत्पथ्यमुक्तं तथा स्मिन् ॥ १६ ॥ ततः क्रुद्धो धृतराष्ट्रो ब्रवीन्मां यस्मिन् श्रद्धाभास्ततत्र याहि ॥ नाहं भूयः कामयेत्वां सहायं महीमिमां पालयितुं पुरं वा ॥ १७ ॥ सो हंत्यं को धृतराष्ट्रेण राज्ञा प्रशासितुं त्वामुपयातो नरेन्द्र ॥ तद्वै सर्वयन्मयोक्तं सभायां तद्धार्यतां यत्प्रवक्ष्यामि भूयः ॥ १८ ॥ क्लेशैस्तीप्यंशभाजः सहायाः ॥ सहायानामेव संग्रहणेभ्युपायः सहायासौ पृथिवी प्राप्तिमाहुः ॥ २० ॥ सत्यं श्रेष्ठं पांडवविप्रलापं तुल्यं चान्नं सह भोज्यं सहायैः ॥ आत्मा चैषामग्रतो न स्म पूज्य एवं वृत्तिर्वर्द्धते भूमिपालः ॥ २१ ॥ युधिष्ठिर उवाच एवं करिष्यामि यथा ब्रवीषि परां बुद्धिमुपगम्या प्रमत्तः ॥ यच्चाप्यन्यदेशकालोपपन्नं तद्वै वाच्यं तत् करिष्यामि कृत्स्नं ॥ २२ ॥ इ० म० भा० आरण्यके प० अरण्यप० विदुरनिर्वासे पंचमोऽध्यायः ॥ ५ ॥ ॥ १९ ॥ वैशंपायन उवाच गते तु विदुरे राजन्नाश्रमं पांडवान् प्रति ॥ धृतराष्ट्रो महाप्राज्ञः पर्यतप्यत भारत ॥ १ ॥

॥ २० ॥ विप्रलापं विगतः प्रलापोऽनर्थकं वचोयस्मात्तत्तथा पूज्यः स्तव्यः वनवासांते बहुना धनेन बहुन्सहायान् प्राप्य त्वमेव शत्रून् छेदं कृत्वा राज्यं प्राप्स्यसीत्यर्थः ॥ २१ ॥ २२ ॥ इत्यारण्यके प० नै० भा० पंचमोऽध्यायः ॥ ५ ॥ ॥ १९ ॥ गते इति महाप्राज्ञः विदुरोपदेशे स्थितानां जयो भविष्यतीति जानन् ॥ १ ॥